

VLAAMSE
GEMEENS
CHAPSCO
MMISSIE

IN DE WEER
VOOR BRUSSEL

**Brede School
in Brussel**

**1 + 1
IS MEER
DAN 2**

Onderwijscentrum
BRUSSEL

Over de keuze van de voorbeelden en het fotomateriaal in deze brochure: de voorbeelden en foto's illustreren slechts een onderdeel van de Brede Schoolwerking. Ze worden gebruikt om een bepaald theoretisch aspect toe te lichten maar zijn geen weergave van Brede School in haar geheel. Om een goed beeld te geven van Brede School in al haar complexiteit, zit op p. 12 van de brochure ook een uitgebreider voorbeeld dat het 'bredere' plaatje schetst.

VOORWOORD

Kinderen en jongeren groeien op in een samenleving die steeds complexer wordt. In Brussel spelen daarnaast ook maatschappelijke uitdagingen zoals meertaligheid, diversiteit, sociale ongelijkheid en armoede een rol. Deze grootstedelijke realiteit heeft tot gevolg dat kinderen en jongeren heel wat competenties nodig hebben om hun leven en hun omgeving mee vorm te geven.

Om hen al deze competenties mee te geven is er nood aan een integrale en gecoördineerde samenwerking tussen onderwijs, welzijn, jeugd, sport, cultuur, zorg ... Steeds meer scholen, organisaties en lokale overheden raken, net als u, overtuigd van de kracht die een Brede School kan hebben in het realiseren van maximale ontwikkelingskansen voor alle kinderen en jongeren.

Ook het Brusselse beleid vindt het vanuit al haar beleidsdomeinen belangrijk om lokale Brede Scholen in Brussel een kwaliteitsvolle opstart te bieden en hun ontwikkeling te garanderen. Het Onderwijscentrum Brussel (OCB) van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) biedt hierin inhoudelijke ondersteuning met zijn Platform Brede School Brussel.

Met deze brochure wil het OCB duidelijkheid brengen over het concept Brede School en voortbouwen op de visietekst Brede School van de VGC¹. Zowel de visietekst als deze brochure zijn geïnspireerd op het referentiekader 'Wat is een Brede School?' van het Steunpunt Diversiteit en Leren, maar ze werken een aantal elementen en accenten eigen aan de Brusselse situatie uit.

Naast algemene vragen als: 'Waaraan moet een goede Brede School voldoen?' of 'Wat is de meerwaarde van Brede School?', wordt in deze brochure speciale aandacht besteed aan de meerwaarde van Brede School in Brussel. Diverse organisaties botsen er immers op maatschappelijke vraagstukken waar ze alléén onvoldoende antwoord op kunnen bieden. Met deze brochure reiken we handvaten en tools aan waarmee u zelf een Brede School kunt opstarten vanuit de behoeften en mogelijkheden waar u binnen uw dagelijkse werking mee geconfronteerd wordt. Hoe krijgt u zicht op de behoeften van kinderen en jongeren? Wanneer spreekt u partners aan? Hoe creëert u betrokkenheid en een draagvlak voor de Brede School? Op welke manier organiseert u een multidisciplinaire samenwerking? Wie geeft sturing aan het proces en wat zijn de taken van de lokale coördinator?

Deze brochure wil een leidraad bieden zowel voor nieuwe Brede Scholen in Brussel als voor Brede Scholen met enige ervaring. Met een mix van boeiende inzichten en inspirerende praktijkvoorbeelden willen wij u op weg zetten of verder helpen in het Brede Schoolproces. We hopen dat de brochure antwoorden geeft, vragen oproept en reflectie stimuleert.

¹ www.onderwijscentrumbrussel.be

		Brede School, MEER dan een idee	4
		Ontdek de MEERwaarde	6
		Brussel, dat tikkeltje MEER	8
		Onderzoek, MEER dan nodig	13
		Eén aanpak, des te MEER impact	20
		Haal MEER uit de infrastructuur	24
		MEER dan een slot	30
		MEER info	32

Brede School, MEER dan een idee

Brede School wil maximale ontwikkelings**KANSEN** bieden aan **ALLE** kinderen en jongeren door **SAMEN** te werken aan een brede **LEER- EN LEEFOMGEVING** binnen een **NETWERK** van organisaties.

Brede School weergeven in al haar facetten en rijkdom is niet eenvoudig. Vorm en inhoud hangen immers af van de lokale context. De definitie wil ruimte bieden om het concept een invulling op maat te geven, maar legt ook drie deelaspecten vast die Brede School van een losse samenwerking onderscheiden:

- Maximale ontwikkelingskansen
- Brede leer- en leefomgeving
- Breed netwerk

Maximale ontwikkelingskansen

Brede School benadert kinderen en jongeren in hun totaliteit. Zij ontwikkelen zich immers niet in vakjes, maar op diverse domeinen die nauw met elkaar verbonden zijn. Elke doelstelling, samenwerking en actie binnen Brede School moet dus worden afgetoetst aan de waarde ervan voor de totale ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Omdat het concept 'maximale ontwikkelingskansen' niet altijd voldoende houvast biedt om een doelgerichte werking op te zetten, wordt het geconcretiseerd in vijf aspecten²: gezondheid, veiligheid, talentontwikkeling en plezier, voorbereiding op de toekomst en maatschappelijke participatie.

Brede leer- en leefomgeving

Kinderen en jongeren ontwikkelen zich in interactie met hun omgeving. De kwaliteit van die omgeving en de relatie tussen schoolse en buitenschoolse context spelen dus een belangrijke rol.

Brede School faciliteert dat op drie manieren:

1 Breed leren, waarbij het leren van competenties in onderlinge samenhang en binnen een concrete maatschappelijke context gebeurt, zowel in de vrije tijd als tijdens de schooluren.

“Tijdens de solden komen veel winkeliers in onze buurt handen te kort. Daarom zijn er contacten gelegd tussen de Verenigde Handelaars en de secundaire school. Nu krijgen we hulp van de leerlingen zesde jaar Verkoop. Zo maken ze kennis met het toekomstige werkveld, dat is veel leerrijker dan hen alleen theorieën uit het hoofd te laten leren.”

2 Verbreden van de leer- en leefomgeving door een groter, meer divers, meer toegankelijk of nieuw aanbod te voorzien.

“Na schooltijd kunnen de jongeren van de secundaire scholen in Brussel-Stad met een beurtenkaart deelnemen aan een waaier van culturele activiteiten. Zo krijgen ze de kans om op een betaalbare manier kennis te maken met een divers cultuuraanbod. Leerkrachten kunnen lessuggesties downloaden om met deze ervaringen in de klas aan de slag te gaan.”

3 Versterken van leer- en leefomgeving

door obstakels weg te werken, mensen te ondersteunen en competentier te maken of door de fysieke omgeving te optimaliseren.

“Op vraag van allochtone moeders worden in het kader van Brede School 's avonds sportlessen voor hen georganiseerd op school. Deze lessen worden gegeven door een sportbegeleider uit de lokale sportclub. Hier leren anderstalige mama's Nederlands op een sportieve en gezellige manier in een vertrouwde omgeving!”

Breed netwerk

Een brede leer- en leefomgeving komt tot stand wanneer een netwerk van organisaties doelgericht en constructief samenwerkt. Verschillende sectoren vormen een bondgenootschap samen met één of meerdere scholen in functie van de maximale ontplooiing van kinderen en jongeren. Hoeveel en welke partners worden betrokken, hangt af van de noden waaraan u als Brede School tegemoet wilt komen en ook van de partners die lokaal aanwezig zijn. Meer partners betekent niet per definitie meer kwaliteit.

2

Ontdek de MEERwaarde

Opgroeien in Brussel vereist heel wat competenties van kinderen en jongeren. Als iedereen hierin zijn aandeel (h)erkent en zijn verantwoordelijkheid opneemt, levert dat niet alleen voordelen op voor de kinderen en de jongeren maar voor de hele samenleving: ouders, buurtbewoners en alle deelnemende organisaties uit de diverse sectoren.

Op de volgende pagina vindt u 14 redenen om met Brede School te starten.

Meerwaarde voor kinderen en jongeren

MEER MOGELIJKHEDEN
om talenten te ontdekken,
te ontwikkelen en te tonen

MEER KANSEN
om te proeven van een divers aanbod

MEER MAATWERK
door het kind en de leer- en
leefomgeving als uitgangspunt
te nemen

MEER LEERWINST
door levensecht te leren

**Meerwaarde voor ouders,
buurtbewoners en
omgeving**

MEER AANBOD
door meer samenwerking
tussen de partners

**MEER ACTIEVE
PARTICIPATIE**
door het verhogen van
de betrokkenheid

MEER CONTACT
met mensen uit de buurt

MEER TOEGANG
door drempelverlagende initiatieven

Meerwaarde voor partners

MEER KWALITEIT LEVEREN
door een betere verbinding tussen binnen-
en buitenschools leren

MEER VISIE
door het doelpubliek vanuit
verschillende invalshoeken te
bekijken

MEER EXPERTISE
door partners die elkaar versterken

MEER BIJEN
door het aanbod te verruimen

MEER zichtbaarheid
van uw organisatie in de wijk

MEER bereik(en)
van de doelgroep en
van de doelstellingen

3

Brussel, dat tikkeltje MEER

Brussel is grijs en kleurrijk.

In Brussel staan mensen aan de rand,
maar ook in het midden van de wereld.

Brussel is een stukje België
en telt 163 nationaliteiten.

Brussel staat vol oude huizen
en 22% is jonger dan 18.

Brussel zit vol bedrijvigheid
en is voor 17,4% werkloos.

Brussel telt 1 137 000 inwoners
en heeft een oppervlakte van 161 km².

Brussel is één grote puzzel van
bewegende stukjes.

Soms klinkt het er
en soms botst het er,
maar het hoort allemaal bij elkaar.

Vrij naar:
<http://www.tochtenvanhoop.eu/Wandelingen.php>,
Studio Globo

In dit bonte Brussel gaan kinderen en
jongeren op zoek naar hun plek ...

Kinderen en jongeren verschillen van elkaar, en
ontmoeten elkaar in taal, cultuur, religie, etniciteit
en socio-economische achtergrond. Brede School
heeft oog voor zowel de mogelijkheden als voor de
uitdagingen die deze **diversiteit** met zich meebrengt.
Het hoofddoel is erover waken dat elk kind en elke
jongere maximale ontwikkelingskansen krijgt. Brede
School doet dat door hun leef- en leeromgeving als
uitgangspunt te nemen.

Ouders hebben een unieke plaats binnen deze leer-
en leefomgeving. Brede School erkent hun rol en
wil samen met hen verantwoordelijkheid opnemen
voor de opvoeding van kinderen en jongeren.
Een open communicatie tussen ouders en andere
opvoedingsverantwoordelijken zorgt voor een
betere afstemming tussen de opvoeding thuis en
buitenshuis. Kennis, inzichten en ervaringen kunnen
worden uitgewisseld. Uit onderzoek blijkt dat dit een
significant positief effect heeft op het functioneren
van kinderen: ze voelen zich veiliger, zijn meer
ontspannen, presteren beter en slagen er beter in om
relaties met anderen aan te gaan.

In die zin versterken ouders de effectiviteit van Brede
School en ondersteunt Brede School op haar beurt de
ouders.

Een Brusselse Brede School is ook altijd een
taalverhaal, een meertalig verhaal. Veel kinderen
en jongeren in Brussel groeien op in een gezin
waarin het Nederlands niet de (enige) moedertaal
is. Voor velen is het een tweede, een derde of soms
zelfs een vierde taal, en wordt Nederlands vooral als
schooltaal beleefd. De continuïteit tussen binnen-
en buitenschools leren binnen Brede School biedt
extra kansen om op een positieve manier met deze
talige diversiteit om te gaan en het Nederlands
op een functionele manier in te zetten. De talige
ontwikkeling van kinderen en jongeren loopt als
een rode draad doorheen hun hele ontwikkeling.
Werken aan taal kan en mag dus niet apart behandeld
worden. De integrale werking van Brede School biedt
met andere woorden de ideale omgeving om met taal
aan de slag te gaan.

In praktijk

Beginsituatie

We bevinden ons op een site waar zowel een basisschool als een secundaire school TSO-BSO gevestigd zijn. De school heeft een heel hoog percentage anderstaligen. De leraren van het secundair onderwijs ervaren bij de leerlingen heel weinig motivatie ten aanzien van het Nederlands. Het Nederlands krijgt voor de meeste van deze jongeren geen plaats meer buiten de school(m)uren. Jongeren ervaren het Nederlands vaak als een niet-functionele schooltaal. De school werkt reeds samen met een IBO, met de lokale bibliotheek en met verschillende sport- en jeugdorganisaties.

Contextanalyse

Het probleem wordt aangekaart op de leerlingenraad, de ouderraad, de personeelsvergadering en er wordt gezocht naar antwoorden om aan dit probleem tegemoet te komen. Samen met enkele van de reeds bestaande partners onderzoekt de school de mogelijkheden in de omgeving. De voorstellen om het Nederlands een meer actieve plaats te geven in en rondom de school, worden voorgelegd aan de scholieren via een enquête.

De scholieren kunnen via deze vragenlijst ook nog nieuwe ideeën aanbrengen, hun noden en interesses verwoorden ...
Samen komen ze tot de volgende algemene en specifieke doelstellingen.

Algemene doelstelling

Het Nederlands een meer actieve plaats geven in en rondom de school zodat de jongeren het Nederlands als een functionele taal ervaren.
In eerste instantie werkt deze Brede School vooral aan de kernaspecten: ‘voorbereiding op de toekomst’ en ‘talentontwikkeling en plezier’.

Specifieke doelstellingen

Kinderen en jongeren:

- komen meer in contact met het Nederlands;
- proeven van diverse vrijetijdsbestedingen, waarbij Nederlands functioneel wordt ingezet;
- gebruiken het Nederlands actief tijdens de activiteiten;
- krijgen de kans om hun talenten te ontdekken, te ontwikkelen en te tonen;
- leren op verschillende manieren, in verschillende contexten communiceren met anderen.

Ouders:

- (er)kennen het belang van het Nederlands in onze samenleving;
- weten hoe zij de talige ontwikkeling van hun kinderen thuis kunnen ondersteunen (huiswerk ondersteunen, werken met boodschappenlijstjes, kind helpen opzoeken op internet ...).

Deze doelstellingen worden geconcretiseerd in de onderstaande samenwerkingsverbanden en activiteiten.

Samenwerkingsverbanden

Vaste partners:

IBO, FM Brussel, Rockfabriek van JES, speltheek, de bibliotheek, verschillende lokale sportverenigingen, verschillende jeugdwerkinitiatieven ...

Losse partners:

MOS, Studio GLOBO, ABC ... (in functie van reportage-inhoud)

Activiteiten

Verschillende duurzame initiatieven worden opgestart, geïntegreerd binnen de schoolwerking (binnen- en buitenschools). Dankzij de partners kan er een gevarieerd en kwaliteitsvol aanbod gerealiseerd worden. Ook de ouders worden geïnformeerd over het belang van deze initiatieven met het oog op de onderwijs- en maatschappelijke slaagkansen van de jongeren. Om in te spelen op de diversiteit aan interesses bij jongeren heeft deze Brede School ervoor gekozen om een brede waaier aan activiteiten te organiseren waaruit de jongeren kunnen kiezen. Bij alle activiteiten hebben de jongeren het Nederlands ‘nodig’. Omdat de jongeren in deze secundaire school niet altijd uit de buurt van de school komen, wordt het aanbod geïntegreerd binnen of aansluitend bij de schooltijd.

Radioproject

Jongeren met interesse voor radio maken krijgen een korte opleiding bij *FM Brussel* in het Flageygebouw en leren zo tips en tricks van het radio maken. Via een subsidieaanvraag kan de school een kleine studio installeren om lokaal op de campus twee middagen per week uit te zenden. Leerlingen worden ook betrokken bij de technische ondersteuning en de realisatie van het project. Op de schoolwebsite kunnen de uitzendingen herbeluisterd worden en kunnen de scholieren stemmen voor hun favoriete muziek op de schoolradio. Musicerende jongeren in de school worden toegeleid naar workshops van de *Rockfabriek van JES* en krijgen de kans om enkele opnames te maken die dan via de schoolradio de ether worden ingestuurd. Leraren maken samen met de leerlingen reportages in het kader van hun lessen. Buiten de schooluren wordt samengewerkt met *MOS*, *Studio GLOBO*, *ABC* en met andere partners om korte reportages te maken over thema's die de jongeren interesseren. De reportages worden uitgezonden op de schoolradio.

Animatorenproject

Groepjes scholieren leren de lagereschoolkinderen speelplaatsspelletjes aan die ze samen spelen tijdens de speeltijden. De jongeren krijgen begeleiding vanuit de speltheek en van enkele animatoren van het *IBO* bij het voorbereiden van deze opdracht. De kleuters hebben nood aan een rijk taalaanbod. Enkele jongeren schuiven 's middags aan bij de kleuters en knopen gesprekjes met hen aan. Ze kregen hiervoor eerst een korte introductie over taalstimulering bij jonge kinderen door de kleuterleidsters.

Samen met het secretariaat vertalen de jongeren de informatie en boodschappen, die anders via brieven worden verspreid, in een levendige en aantrekkelijke muurkrant.

Een groep jongeren wordt via een vertelworkshop in samenwerking met de bibliotheek voorbereid om te leren voorlezen voor kinderen. Daarna kunnen ze voor kleine groepen kinderen prentenboeken vertellen in het *IBO*.

Jongeren kunnen op school een animatorencursus volgen en er worden afspraken gemaakt met verschillende jeugdwerkinitiatieven om stage te kunnen lopen.

Vrijetijdsproject

Verschillende lokale sportverenigingen worden aangesproken om tijdens de middagpauze groepen jongeren te laten kennismaken met minder bekende sporten. Omdat het om nieuwe sporten gaat, spelen instructie en dus ook taal een centrale rol. Jongeren krijgen de kans om met een dansleraar een dansvoorstelling voor te bereiden. Ze moeten ook een beroep doen op hun medescholieren om de voorstelling te organiseren: publiciteit, praktische en technische voorbereiding ...

Ouders en mensen uit de buurt worden uitgenodigd op de voorstelling.

Praktische organisatie

Om de voortgang van de Brede School te bewaken wordt er gewerkt met een tweemaandelijks stuurgroep waarin een verantwoordelijke van elke vaste partnerorganisatie zetelt. Hierin wordt bekeken wat goed en minder goed loopt, wat anders moet. Nieuwe mogelijkheden worden besproken in functie van de te bereiken specifieke doelstellingen. Naast deze stuurgroep zijn er themagroepen, voor de praktische uitwerking.

De lokale coördinator staat in voor de praktische organisatie en de coördinatie, maar bewaakt ook de realisatie van de vooropgestelde doelstellingen.

Beschouwing

Op het eerste gezicht lijken de verschillende initiatieven losse projecten, maar de verschillende activiteiten hebben een centraal doel: jongeren het Nederlands laten ervaren en laten gebruiken in dagelijkse activiteiten, rekening houdend met hun diverse interesses. De initiatieven van deze Brede School zijn dus doelgericht (functioneel taalgebruik van het Nederlands bevorderen) en duurzaam (geïntegreerd binnen de schoolwerking). Ze bevorderen de brede competentieontwikkeling van jongeren (divers aanbod, talenten aanspreken, nieuwe kansen creëren ...).

De samenwerkingsverbanden zijn divers: met de basisschool, het IBO, het jeugdwerk en de sportsector, de mediapartners ...

4

Onderzoek, MEER dan nodig

Dé Brede School vindt u niet op de kaart of met een gps. Het is een manier van denken over hoe kinderen en jongeren in optimale omstandigheden kunnen groeien.

Brede School reikt verder dan alleen het schoolgebouw als leeromgeving. Kinderen en jongeren bewegen en leren doorheen een aaneenschakeling van contexten. Hun leef- en leeromgeving biedt een veelheid aan ervaringen en ontmoetingen, waarbinnen ze zich goed voelen, plezier hebben, ontdekken en experimenteren, nieuwe contacten leggen ... Het is een rijke en veilige oefenplaats als voorbereiding op onze complexe samenleving waarin zij geleidelijk aan hun plekje moeten vinden. Brede School benut het leerpotentieel van de leefomgeving en het leefpotentieel van de leeromgeving om lokale behoeften van kinderen en jongeren aan te pakken.

Kinderen en jongeren staan centraal

Een kwaliteitsvolle Brede School wil de ontwikkeling van kinderen en jongeren in vijf domeinen bevorderen. We lichten ze toe aan de hand van de onderstaande voorbeelden.

1 Werken aan de gezondheid

“Ik ben juf Evy en sta in het zesde leerjaar. Zoals ieder jaar hebben we weer een gezellige smeltkroes van jong geweld. De middagmaaltijd is al even kleurrijk: koffiekoeken, bio-boterhammen, belegde broodjes, geen boterhammen ... Opdat iedereen ook in de namiddag met een gezonde portie energie aan het werk zou kunnen gaan, hebben we een eigen soepbar opgestart. Op dinsdag en vrijdag gaat er telkens een groepje van vier kinderen samen met twee mama's naar de buurtwinkel of de markt om ingrediënten te kopen. Daarna wordt er samen met hen een lekker potje gekookt. In ruil voor een grote kom soep krijgen wij van de bakker telkens een groot grijs brood.”

2 Werken aan de veiligheid

“Onze jeugdvereniging heeft samen met de school fietsen aangekocht. Veel van onze kinderen hebben immers geen eigen fiets. Nu kunnen de jongste kinderen leren fietsen op de speelplaats. Oudere leerlingen trekken naar het verkeerspark onder begeleiding van de politie om uiteindelijk in het zesde leerjaar het echte verkeer te trotseren. En in het weekend springen we met de jeugdbeweging ook nog eens op ons stalen ros. Dit project wil, naast het ontwikkelen van fietsvaardigheid en fietsplezier, ook werken aan een veilige en kindvriendelijke buurt. Tijdens een leerwandeling in de buurt signaleerden leerlingen plekken die zij gevaarlijk vinden, waar ze vaak spelen of langs lopen om naar school of de jeugdvereniging te gaan. Via een officiële brief brachten zij het gemeentebestuur op de hoogte van hun opmerkingen.”

3 Werken aan talentontwikkeling en plezier

“Ik ben Tine, coördinator van de naschoolse opvang. Steeds opnieuw verbaas ik me over de energie en de fantasie waarmee kinderen plezier maken. Als je dan bedenkt dat diezelfde kinderen thuis vaak uren stilzitten voor televisie of computer ... Dit zette ons team aan het denken. Veel van onze kinderen wonen op een appartement, ouders weten niet altijd waarom spelen zo belangrijk is voor de ontwikkeling van hun kind of hoe ze dit kunnen aanpakken. Daarom organiseren we nu iedere vrijdag tussen 14 uur en 17 uur samen met de school en de speltheek een spelnamiddag. Kinderen ontdekken nieuwe spelletjes, leren elkaar op een andere manier kennen en ouders maken kennis met educatieve materialen.”

4 Werken aan de maatschappelijke participatie

“'s Avonds kon het bij ons in de buurt nogal eens rommelen aan het basketplein. Soms zag je meer blauwe uniformen dan basketshirts. Eén jaar later wordt er gedribbeld, gesupporterd en gescoord! De oudste kerels geven de jongere gasten twee keer per week training en op andere dagen spelen we matches. Wat zich in tussentijd heeft afgespeeld? Politie, buurtwerk, school, materiaalsponsors én alle pleintjeshangers van groter en kleiner dan twee meter staken de koppen bij elkaar. De jongeren gaven zelf heel wat pijnpunten aan waardoor het plein in een slecht daglicht stond. In overleg met de andere partijen werd er gezocht naar oplossingen. Het resultaat: een bruisende plek waar jongeren voor elkaar en voor de buurt zorgen.”

5 Voorbereiden op de toekomst

“Een op drie Brusselse jongeren is werkloos: Wat doen we eraan? Vanaf de tweede graad betrekken wij onze jongeren zelf bij het zoeken naar mogelijke oorzaken en oplossingen. Hieruit zijn verschillende werkgroepen ontstaan die door hen geleid worden. Zo is er een groep die zich toelegt op het solliciteren, een groep die een jobdag organiseert, anderen verzamelen cijfergegevens en analyseren die, een deel van de leerlingen zorgt ervoor dat alle informatie in de schoolkrant verschijnt ... Iedere werkgroep heeft een deskundige uit het werkveld als peter of meter. Hij of zij ondersteunt de leerlingen doorheen het hele proces.”

Beginsituatieanalyse

De eerste stap in het vormgeven van een Brede School is even stilstaan bij de kinderen en de jongeren rondom u. Wat hebben zij nodig, nu en in de toekomst? Welke kansen missen zij? Op welke van hun interesses kan nog verder worden ingegaan? Welk aspect van hun leven kan verrijkt of versterkt worden?

Voor deze analyse kunt u gebruikmaken van **Werkinstrument 1** (p.34). Aandachtspunten kunnen erop aangekruist en indien nodig toegelicht worden.

Voor het maken van deze analyse kunt u zich baseren op de subjectieve beleving van diverse actoren: medewerkers van de eigen of andere organisatie(s), buurtbewoners, ouders, kinderen en jongeren. Hun ervaringen met kinderen en jongeren zijn nodig om de kansen en noden zoals die op het terrein worden ervaren, in kaart te brengen. U kunt hen zowel schriftelijk als mondeling hierover bevragen. Ook objectieve cijfergegevens kunnen waardevolle informatie opleveren om de screening te vervolledigen. Mogelijke bronnen die u kunt raadplegen: inschrijvingsfiches van de school, omgevingsanalyse van een cultuurbeleidscoördinator, analyse in het kader van gelijke onderwijskansen, gegevens van het Observatorium voor welzijn en gezondheid van Brussel-Hoofdstad³ of de Wijkmonitoring Brussel⁴.

Geen enkele Brusselse organisatie heeft alle expertise in huis om optimaal tegemoet te komen aan eerder opgesomde behoeften van kinderen en jongeren. Samenwerking is dus een must. Als volgende stap in de contextanalyse helpen we u dan ook bij het vinden van waardevolle partners.

Benut het aanwezige potentieel

Vertrekkend vanuit de behoeften van kinderen en jongeren worden de mogelijkheden tot samenwerking onderzocht.

In een eerste verkenningsfase is het belangrijk om zo veel mogelijk organisaties aan te spreken en te leren kennen. U kunt hierbij zo breed gaan als de tijd u toelaat. Doel van deze eerste kennismaking is een uitwisseling over de werking van de organisatie (visie, doelgroep, projecten, uitdagingen, huidige samenwerkingsverbanden, relatie tot de buurt ...) en over het concept Brede School.

Om in deze verkennende fase geen potentiële partners uit te sluiten is het handig om een volledig overzicht te hebben van organisaties en instanties in Brussel.

Werkinstrument 2 (p. 35) biedt u een dergelijk overzicht. Op basis van dit werkinstrument kunt u voor uzelf bepalen welke organisatie(s) u het eerst zult aanspreken. Uiteraard maakt u deze overweging in functie van eerder vastgestelde behoeften van kinderen en jongeren in uw omgeving (zie werkinstrument 1). De organisaties waarmee u kennismakt, kunt u vermelden in de tweede kolom van het document.

Niet alles binnen een Brede School hoeft nieuw te zijn. Ongetwijfeld hebt u als organisatie of instantie al heel wat contacten. Op geregelde tijdstippen komt u dezelfde mensen tegen. Of misschien werkt u nu al samen met andere organisaties? Het kan waardevol zijn om een blik te werpen op bestaande contacten en die te analyseren in functie van de nieuw gedetecteerde behoeften (zie werkinstrument 1). Misschien kunnen bestaande activiteiten verder uitgediept of met elkaar verbonden worden.

De organisaties waarmee u reeds samenwerkt, kunt u aankruisen in de derde kolom van Werkinstrument 2, en erbij vermelden op welke manier de samenwerking nu vorm krijgt.

Tot slot kunt u in de vierde kolom van het werkinstrument aangeven met welke partners – zowel bestaande als nieuwe – u mogelijkheden tot samenwerking ziet. U kunt dit toelichten door het aangeven van gedeelde zorgen, mogelijke verbindingen en gemeenschappelijke doelen.

De keuze van organisaties waarmee u daadwerkelijk gaat samenwerken, zal niet alleen afhangen van gedeelde zorgen of gemeenschappelijke doelen. Het al dan niet opnemen van engagement binnen de Brede School is ook afhankelijk van andere factoren zoals de beschikbare tijd, de middelen, het personeel, de grootte van het engagement enz. Soms blijken potentiële partners niet bereid om de stap te wagen. Ze vrezen dat het te veel investering zal vragen of ze zien er het nut niet van in. In dat geval houdt u de deur het best op een kier zodat een toekomstige samenwerking mogelijk blijft: probeer contacten te onderhouden, informeer hen regelmatig over de stand van zaken of nodig hen af en toe eens uit om een activiteit bij te wonen.

De vraag 'of we met andere partners in het bootje stappen' staat niet langer ter discussie, maar veeleer 'hoe we samen de overkant bereiken'. Een goed samenwerkingsverband is gebouwd op vertrouwen, een gemeenschappelijke visie, aandacht en zorg voor elkaar.

Men gaat respectvol met elkaar om, erkent elkaars competenties en deskundigheden. De partners hebben een open, flexibele houding tegenover elkaar, ze weten elkaars expertise te benutten en ze zijn het eens over de rolverdeling. Samen wordt er gewerkt aan een doorgaande ontwikkelingslijn. De betrokken organisaties stemmen hun werkwijze en aanbod op elkaar af en geven adequaat informatie door. Onafhankelijk van wie dit coördineert, zijn alle partnerorganisaties gelijkwaardig en hebben ze een evenwichtige stem in het uitwerken van de visie, de doelstellingen en de acties van een Brede School.

Een degelijke contextanalyse van potentiële partners enerzijds en behoeften van kinderen en jongeren anderzijds helpen u om als Brede School maatschappelijk relevante acties op te zetten. De aandacht voor de context mag zich echter niet beperken tot de beginfase van het Brede Schoolproces. De plaatselijke behoeften kunnen immers verschuiven, organisaties trekken weg en nieuwe komen in de plaats. Een Brede Schoolwerking moet hier dynamisch op inspelen. Het analyseren van de context om Brede School vorm te geven is met andere woorden een continu proces.

5

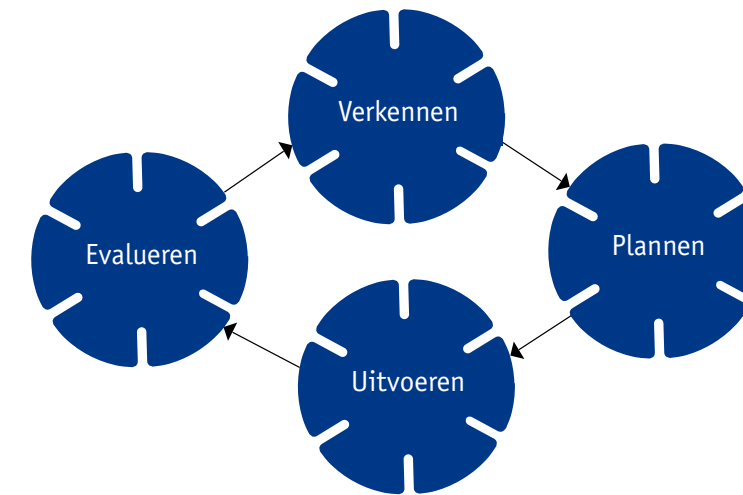
Eén aanpak, des te MEER impact

Het uitwerken van een Brede School gebeurt niet van de ene dag op de andere. Werken aan Brede School is een circulair, zoekend proces dat vraagt om een gefaseerde en gecoördineerde aanpak op maat.

Sommige Brede Scholen groeien spontaan. Andere worden van 'buitenaf' geïnitieerd. Ongeacht de situatie zal zich een proces afspelen waarin verschillende fases kunnen onderscheiden worden. Naargelang van de context is er meer aandacht voor een bepaalde fase of worden de fases in een andere volgorde doorlopen. Het doorlopen van iedere stap blijkt echter belangrijk om tot een kwalitatieve Brede Schoolwerking te komen.

Een Brede School doorloopt volgende fases:

- **Verkennen:** de beginsituatie wordt in kaart gebracht.
- **Plannen:** vanuit de beginsituatie worden prioriteiten bepaald, doelstellingen en acties gepland.
- **Uitvoeren:** de daad wordt bij het woord gevoegd.
- **Evaluëren:** er wordt nagegaan of acties werden uitgevoerd en doelstellingen werden bereikt.

Kwaliteitscirkel van Deming

Om het hele proces draaiende te houden is het van belang dat er een trekker is, die doorheen het hele proces een ondersteunende rol heeft. Uit onderzoek van Steunpunt Diversiteit en Leren blijkt een lokale coördinator daarom onmisbaar voor een goede werking van de Brede School. De lokale coördinator heeft een stuwende rol doorheen de fases van de procescirkel. Hij of zij bezielt collega's, licht hen in, brengt partners samen en ondersteunt hen doorheen heel het proces. Deze rol kan opgenomen worden door iemand nieuw, maar evengoed door een medewerker van de organisatie of van de school, die voor deze functie (gedeeltelijk) wordt vrijgesteld.

In elk van de vier fases heeft de lokale coördinator een specifieke rol. Uiteraard staat hij of zij er niet alleen voor. Het Platform Brede School Brussel van het Onderwijscentrum Brussel wil ondersteuning bieden doorheen het hele Brede Schoolproces. Het Platform Brede School Brussel:

- organiseert vormings- en intervisiemomenten;
- werkt instrumenten en materialen uit;
- doet aan studie en ontwikkeling;
- ondersteunt opstartende projecten;
- maakt wegwijs in financiële mogelijkheden.

1 Op verkenning

Bij de start van het Brede Schoolproces is het belangrijk om de context te verkennen. In hoofdstuk vier reikten we al enkele werkinstrumenten aan om zowel de behoeften van kinderen en jongeren als die van potentiële partners in kaart te brengen. Nadat deze informatie verzameld is, worden de verschillende gegevens met elkaar verbonden en moet van de contextanalyse een synthese worden gemaakt die als basis kan dienen om verdere stappen te ondernemen.

De manieren waarop partners bij het verkenningproces betrokken worden, zijn erg verschillend. Sommigen starten vanuit de eigen organisatie en betrekken anderen op basis van de gekozen invalshoek. Anderen bevragen diverse partners om tot een gedeeld belang te komen. Niet alle partners hoeven het dus volmondig eens te zijn over een visie alvorens aan een analyse van de beginsituatie te beginnen. Zoeken naar een gemeenschappelijk draagvlak en samen een visie ontwikkelen is met een grote verscheidenheid aan partners immers geen sinecure. Iedere organisatie heeft haar eigen cultuur en gewoonten. Een gedeelde en gedragen visie is eerder het resultaat van jarenlang samenwerken en nadenken.

Bovendien kan de analyse van de beginsituatie een uitstekende aanleiding zijn om gedachten uit te wisselen en de dingen op een rijtje te zetten.

De lokale coördinator informeert in deze verkenningfase de collega's over het doel van de contextanalyse, helpt gegevens te verzamelen en ondersteunt bij het synthetiseren van deze gegevens.

2 Plannen maken

De synthese vormt de inleiding tot het plannen van doelstellingen en acties. Er worden zowel doelstellingen op korte als op langere termijn vastgelegd. Nadien worden acties gekozen waarmee deze doelen gerealiseerd kunnen worden.

Bij het vastleggen van doelen is het belangrijk om prioriteiten te kiezen. U kunt niet alles tegelijk aanpakken. Wanneer er te veel doelen naar voren worden geschoven, loopt u bovendien het gevaar uzelf hierin te verliezen. U hebt niet echt het gevoel gericht bezig te zijn, wat uiteindelijk tot innovatiemoeheid kan leiden. Om meerdere doelen te bereiken, kiest u dus het best voor een gefaseerde aanpak waarbij de procescirkel meerdere keren doorlopen wordt.

Het is de taak van de lokale coördinator om het opstellen van het actieplan te coördineren en doorheen alles het algemene doel en de winst voor elke partner te bewaken. Zo blijft iedereen gemotiveerd om samen te werken.

3 Tijd voor actie

Het plan blijft dode letter als er geen concrete handelingen uit voortvloeien. Hieronder enkele tips die bijdragen tot een efficiënte uitvoering van het actieplan:

- Verdeel taken en maak praktische afspraken.
- Zorg ervoor dat alle partners goed geïnformeerd zijn en dat ze ook tijdens de uitvoeringsfase op de hoogte zijn van de voortgang.
- Ga realistisch om met tijd en vernieuwingen: overhaast niets en ga in kleine stappen te werk.
- Gebruik de olievlekstrategie: laat voortrekkers anderen inspireren en motiveren. Geef anderen wat meer tijd om in het verhaal in te stappen, laat hen stapsgewijs aansluiten.
- Werk met een stuurgroep en indien mogelijk met een lokale coördinator om het vuur brandende te houden. De lokale coördinator is dan de voorzitter en de drijvende kracht van de stuurgroep.

- Blijf op verschillende manieren (informeel, formeel, mondeling, schriftelijk ...) intensief overleg voeren.
- Benadruk en bespreek geboekte successen, zo raken ook twijfelaars overtuigd.
- Verlies tijdens het uitvoeren de oorspronkelijke doelen nooit uit het oog, koppel regelmatig terug.
- Evalueer permanent hoe acties lopen en stuur bij waar nodig.

De lokale coördinator ziet erop toe dat bovenstaande succesfactoren gegarandeerd zijn en stimuleert zo de partners om samenwerkingsverbanden te intensiveren en inhoudelijk te verdiepen.

4 Evaluatie

Doorheen de uitvoering van deze acties is het van belang om regelmatig (tussentijds) te evalueren. Dat kan op drie vlakken. Enerzijds kan nagegaan worden of de activiteiten werden uitgevoerd. Het is eenvoudig om de gerealiseerde activiteiten af te vinken, maar helaas haalt u hier niet zo veel informatie uit voor de toekomst. Het is waardevoller om na te gaan of de doelstellingen bereikt zijn door het uitvoeren van de activiteiten. Dat wordt mogelijk door de doelen SMART⁵ te formuleren.

Het is ook waardevol om oog te hebben voor het proces. Hoe worden acties ervaren? Inspelen op vragen, emoties en reacties bij de uitvoering is immers belangrijk om de motor draaiende te houden.

De lokale coördinator bevordert in deze fase (informeel) overleg, verzamelt evaluatiegegevens en waakt erover dat aan deze opmerkingen gevolg wordt gegeven.

6

Haal MEER uit de infrastructuur

De laatste jaren is het aantal Brede Scholen in België fors gestegen. Ze ontstaan in alle maten en gewichten, afgestemd op de lokale noden en behoeften. De ideale infrastructuur van een Brede School ondersteunt de inhoudelijke visie, biedt een stimulerende leer- en leefomgeving en kan flexibel worden gebruikt. Om deze uitgangspunten te realiseren wordt vaak gekozen voor een nieuw multifunctioneel gebouw. Toch kan een Brede Schoolwerking ook zonder nieuwbouw van start gaan. Samen zorgen voor een kwalitatieve pedagogische omgeving kan evengoed vanuit bestaande gebouwen. Het belangrijkste is om vanuit een inhoudelijke visie op zoek te gaan naar een passende infrastructuur - al dan niet nieuw, al dan niet onder één dak.

Brede School gaat uit van een vernieuwde visie op opvoeden. Leren en leven gaan in dit verband verder dan leren in een 'klassieke' schoolcontext. Kinderen en jongeren leren hier zowel formeel als informeel, zowel gestuurd als spontaan. Ze worden erkend als actieve ontdekkers en ze zijn de ultieme vormgevers van hun eigen ontwikkeling. Hun persoonlijkheid ontwikkelt zich pas ten volle wanneer hun omgeving uitnodigt om grenzen te verleggen. De uitdaging van de Brede School ligt precies in het creëren en verrijken van ervaringsmogelijkheden door de wisselwerking tussen de verschillende leer- en leefdomeinen te verhogen. Dit laatste veronderstelt dat de partners van de Brede School hun werking op elkaar afstemmen en een gezamenlijke werking organiseren.

Deze vernieuwde visie noopt tot andere infrastructuur. Een traditionele school waarbij donkere klaslokalen uitgeven op een lege gang, past niet meer binnen de huidige ontwikkelingen. Andere activiteiten betekent nood aan andere ruimtes. Nieuwe pedagogische ideeën zoals zelfstandig werken, coöperatief leren, werken met open klassen, kunnen uitgroeien tot ruimtes met een variëteit aan werkplekken.

Computers worden niet langer gebannen uit de klassen, lege gangen worden ontmoetingsruimtes, klassen staan met elkaar in verbinding en binnen- en buitenschools leren worden letterlijk met elkaar verbonden door hoge schuiframen.

Idealiter wordt deze visie ook als uitgangspunt genomen voor de bouwwerken. Het is belangrijk om bij de start van het bouwproces - ongeacht of het nu gaat om nieuwbouw, renovatie of kleine opfriswerken - de visie van uw Brede School goed en helder te formuleren. Probeer hierbij uw motivatie met woorden weer te geven en niet te vervallen in het aanhalen van voorbeelden van bestaande gebouwen. Geen gemakkelijke oefening: het ophalen van wensen en eisen voor de lesruimtes gaat meestal vlot, maar het invullen van de 'onbenoemde' ruimtes loopt vaak stroever. Nochtans zijn deze circulatieruimtes minstens even belangrijk als de klaslokalen. Hier kunnen ouders een praatje slaan, spelen kinderen in de blokkenhoek, lezen tieners een boek, werken leerlingen in groepjes of alleen. Een Brede School is in die zin veel meer dan een verzameling van klaslokalen. Naast een centrum voor kennisoverdracht is het ook een leefomgeving. Ruimtes voor gemeenschappelijke activiteiten, voor ontmoeting met ouders en buurt, vormen het hart en de ziel van het gebouw.

Afhankelijk van de inhoudelijke invalshoeken, en van de fysieke en financiële mogelijkheden kan een Brede School in drie huisvestingsvarianten - multifunctionele accommodatie, campus en stand alone - worden vorm gegeven (Handboek Brede School, Oberon). Elk van deze modellen biedt unieke kansen, maar kent ook risico's. We geven enkele tips mee om mogelijke valkuilen te vermijden.

1 Multifunctionele accommodatie

In de multifunctionele accommodatie (MFA) huizen meerdere organisaties onder één dak en kunnen ruimtes verschillende functies hebben. De kracht van een dergelijke formule ligt voor de hand: door samen te investeren, kunnen er voorzieningen gecreëerd worden waar een individuele organisatie vaak alleen maar van kan dromen. Bovendien faciliteert dergelijk gebouw ontmoeting en samenwerking. De directe nabijheid van partners kan een extra impuls betekenen voor de inhoudelijke samenwerking. Anderzijds hangen de slaagkansen van de MFA ook af van deze samenwerking.

TIPS & TRICKS:

- Een MFA moet meer zijn dan een bedrijfsverzamelgebouw. Vertrek vanuit een **gedeelde visie** en **geef de partners vanaf de bouwplannen een stem**. Zo geeft u de samenwerking maximale kansen.
- Doordat alle noodzakelijke voorzieningen zich binnen één complex situeren, bestaat het gevaar dat de organisatie zich sterk naar binnen richt. De MFA wordt dan een soort van ‘safe haven’ met een groot hek er omheen. **Bewaak de verhouding met de buurt**: geef bij de start van de MFA voldoende info aan de buurtbewoners en betrek hen regelmatig bij de programmering van de activiteiten en de organisatie ervan.
- Het beheer van dergelijk grootschalige infrastructuur verdient specifieke aandacht. Maak een **beheersplan** op waarin afspraken worden vastgelegd over het delen van ruimtes, het onderhoud, de verzekering, e.d. Besteed in het beheersplan ook aandacht aan de buitenruimte. Ook daar zijn veiligheid en bereikbaarheid belangrijk.
- De veelheid aan gebruikers en de ruime openingstijden maken het moeilijk om het overzicht te bewaren. Een **huismeester** kan het gebruik van (multifunctionele) ruimtes door verschillende groepen controleren en bewaken. Hij/zij doet kleine noodzakelijke klussen en zorgt dat iedereen zich aan de afspraken houdt. Ook een **sleutelplan** waarbij gebruikers slechts op bepaalde momenten toegang hebben tot delen van het pand, kan helpen om het overzicht te bewaren.
- Tot slot: samenwonen onder één dak is voor veel professionals een nieuwe gebeurtenis waar ze moeten aan wennen. Gun elke partner de **tijd** om zich aan te passen aan de nieuwe situatie. De lokale coördinator of conciërge kan helpen om de samenwerkingsafspraken levend te houden.

2 Campus

Op de campus liggen gebouwen op een loopafstand van elkaar (eventueel rond een gemeenschappelijke buitenruimte). Hoewel de organisaties relatief dicht bij elkaar liggen, kan elke partner zijn eigen identiteit en autonomie behouden. Door de kleinschaligheid zijn bouw en beheer relatief eenvoudig. Tegelijkertijd beperkt deze kleinschaligheid ook het multifunctioneel gebruik van ruimtes, waardoor de synergie gedeeltelijk verloren gaat.

TIPS & TRICKS:

- Door de spreiding van de organisaties op de campus is het noodzakelijk om oog te hebben voor een **goed onthaalbeleid**. Een gemeenschappelijk onthaal en duidelijke bewegwijzering verhoogt de toegankelijkheid van organisaties op de campus.
- Ga er niet vanuit dat de verschillende partijen op de campus van elkaar weten wat ze doen. Vaak blijken er misverstanden te leven over elkaars functie, doelgroep en aanpak. Investeer daarom in onderlinge **kennismaking**. Zo zijn alle medewerkers op de hoogte van wat er op de campus gebeurt en kunnen ze een verdwaalde bezoeker de weg wijzen.
- Doordat de organisaties zich in aparte gebouwen op de campus bevinden, is het niet evident om de samenwerking levend te houden. Zorg van bij het begin voor een **gedeelde visie** over wat je met de doelgroep wil bereiken en **treed** ook **als één geheel naar buiten**.
- In dergelijk gespreide infrastructuur is het belangrijk om een goede **aansturing** te hebben. Gebruikers hebben nood aan een duidelijk aanspreekpunt waarbij ze terecht kunnen met organisatorische besommeringen. De regie bepaalt in dit model de sterkte van de organisatie.
- Het lijkt bijna evident om in deze huisvestingsvariant te kiezen voor **gesplitst beheer**. Op die manier worden gebruikers meer betrokken bij het eigen accommodatiedeel. Dit vermindert echter wel de betrokkenheid bij de ‘algemene’ delen van het gebouw, wat tot verwaarlozing kan leiden. Ga dus niet over één nacht ijs wanneer het gaat om het kiezen van een beheersmodel en leg onderlinge **afspraken** vast **in een beheersplan**.

3 Stand alone

Een derde en laatste formule is die van stand alone. Hierbij liggen de locaties van de partnerorganisaties verspreid in de buurt. Het voordeel van deze formule is dat er kan voortgebouwd worden op de bestaande huisvesting en dat er geen grote ingrepen vereist zijn. De sterke verwevenheid in de buurt maakt tevens dat andere instellingen in de buurt gemakkelijker betrokken worden bij een bepaald thema of inhoudelijk project. Er zijn echter ook nadelen qua bereikbaarheid van de organisaties en zichtbaarheid van de Brede School.

TIPS & TRICKS:

- De fysieke afstand tussen de diverse partnerorganisaties kan een barrière vormen. Daarom is het belangrijk om extra te investeren in de **communicatie**. Plan regelmatig een overlegmoment of bijeenkomst, en onderhoud de communicatie tussendoor.
- Ook de samenwerking tussen de partners heeft in de 'stand alone' een extra investering nodig. De **lokale coördinator** heeft hierin - meer dan bij de andere huisvestingsmodellen - een belangrijke rol. Hij brengt partners samen, organiseert overlegmomenten en is het aanspreekpunt bij problemen. Hij is de lijm tussen de organisaties.

- Door de spreiding in de buurt zullen niet alle partners van elkaar weten wat ze doen. Neem de tijd om elkaar en elkaars organisatie te leren kennen. Een kennismakingsrondje kan waardevol zijn maar een **wijkwandeling** is bij deze huisvestingsvorm rijker. Zo leren de medewerkers niet enkel elkaar kennen, maar ook de context waarbinnen elke organisatie werkt.
- De kans is groot dat de lokale coördinator binnen één van de organisaties te werk gesteld is. Dit verhoogt de drempel voor medewerkers van partnerorganisaties om de lokale coördinator aan te spreken. **Bewaak** als coördinator steeds **het evenwicht tussen de partners** en stel je laagdrempelig op.

Aan de hand van bovenstaande beschrijvingen, kunt u zelf nagaan tot welke Brede Schoolvorm u behoort of zou willen behoren. Deze verschijningsvormen zijn géén voorschriften. Geen enkele organisatie past honderd procent in één van deze modellen. De beschreven vormen zijn bovendien gelijkwaardig. Er is in geen geval sprake van een beoogde volgorde. Elke situatie kent eigen uitdagingen en daarmee ook eigen drijfveren voor keuzes in partners, programma, doelgroep en huisvesting. Als de kinderen en jongeren er maar beter van worden!

MEER dan een slot

‘Scholè’ is het Oudgriekse woord voor ‘tijd voor liefhebberij en studie’. Brede School grijpt terug naar deze oorspronkelijke betekenis van het woord ‘school’. School betekent studie, maar evenzeer - en zelfs in de eerste plaats - tijd voor liefhebberij, voor hobby’s. Brede School wil het belang van deze ruimere betekenis van het woord ‘school’ scherp stellen door er het begrip ‘brede’ aan toe te voegen. Brede School gaat dus niet alleen uit van de school als leeromgeving, maar van een brede leer- en leefomgeving rondom de school.

Het komt erop aan in te zien dat de leefwereld van kinderen en jongeren tal van mogelijkheden schept om het leren levensechter te maken en om een veelheid aan competenties te ontwikkelen. Deze manier van denken over het leren van kinderen en jongeren vergt tijd.

De bewustwording en het idee over Brede School mogen niet blijven hangen bij de leidinggevendenden, maar moeten doorsijpelen naar de mensen die dagelijks met de kinderen werken zoals de begeleiders van de kinderdagverblijven of de buitenschoolse opvang, de opvoedingsondersteuners, de sportanimatoren, de leerkrachten, de speelpleinwerkers enz. Pas dan heeft Brede School kans op slagen.

De ontwikkeling van een Brede School is dus a priori een langzaam groeiproces. Brede School moet de tijd krijgen om vrijwillig en van onderuit te groeien. Samenwerkingsinitiatieven die de kiem van Brede School in zich dragen, krijgen dan ook de nodige ondersteuning. Zo kunnen deze initiatieven op termijn uitgroeien tot een duurzaam netwerk met gezamenlijke acties. Hierin onderscheiden Brede Scholen zich van projectmatige samenwerkingen.

Duurzaamheid vormt samen met de andere kwaliteitscriteria de ingrediënten van een succesvolle Brede School. Een vast recept bestaat echter niet. Elke Brede School kiest haar eigen visie en doelstellingen. Het recept kan bovendien jaar na jaar wijzigen, afhankelijk van nieuwe kansen die de lokale context met zich meebrengt. Dat alles maakt elke Brede School zeer uniek.

Kwaliteitscriteria

Brede School:

1. neemt het kind of de jongere als uitgangspunt van de werking.
2. is een structureel samenwerkingsverband tussen één of meerdere scholen en één of meerdere organisaties uit andere sectoren.
3. betreft ouders systematisch vanuit een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor de opvoeding van het kind.
4. ontwikkelt lokaal, op maat van de noden en de mogelijkheden.
5. ontwikkelt een gezamenlijke visie en bepaalt gezamenlijke doelen.
6. genereert een meerwaarde voor alle betrokken partners.
7. waakt erover dat elke partner zijn eigenheid kan behouden.
8. streeft naar gelijkwaardigheid en een evenwichtige stem van alle partners.
9. werkt planmatig, zowel op korte als op langere termijn (structureel en duurzaam).
10. streeft naar diversiteit in aanbod.
11. speelt in op de Brusselse grootstedelijke en meertalige context.
12. heeft een aanspreekpunt, een trekker of een coördinator.
13. maakt goede afspraken over het aanbod en het beheer van gedeelde infrastructuur.
14. evalueert regelmatig en stuurt bij waar nodig.

8

MEER info

Publicaties van Steunpunt Diversiteit en Leren:

- Ernalsteen, V. & Joos, A. (2011) Wat doet een Brede School? Werken aan een brede leer- en leefomgeving.
- Joos, A., Ernalsteen, V., Engels, M. & Morreel, E. (2010) De impact van Brede School. Een verkennend onderzoek.
- Ernalsteen, V. & Joos, A. (2010) Wat is een Brede School? Een referentiekader.

Vlaamse Gemeenschapscommissie (2010)
Visietekst Brede School, te raadplegen via
www.onderwijscentrumbrussel.be

Studulski, F. & Klopogge, J.(red.) (2003) Breed uitgemeten. Kwaliteiten en opbrengsten van de brede school. Uitgeverij SWP, Amsterdam.

Van der Grinten, M., Walraeven, M., Studulski, F. & Hoozevee, K. (2004) Handboek Brede School. 0-12 jaar. Oberon/Sardes, Utrecht.

Agion (2012) In ruimte naar de Brede School. Ongepubliceerd rapport.
Te downloaden via www.agion.be

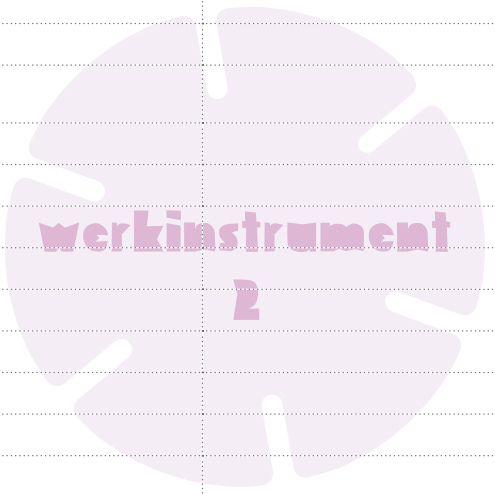
www.onderwijscentrumbrussel.be
www.onderwijsinbrussel.be
www.steunpuntdiversiteitenleren.be
www.vlaanderen.be/bredeschool
www.bredeschool.nl
www.nji.nl

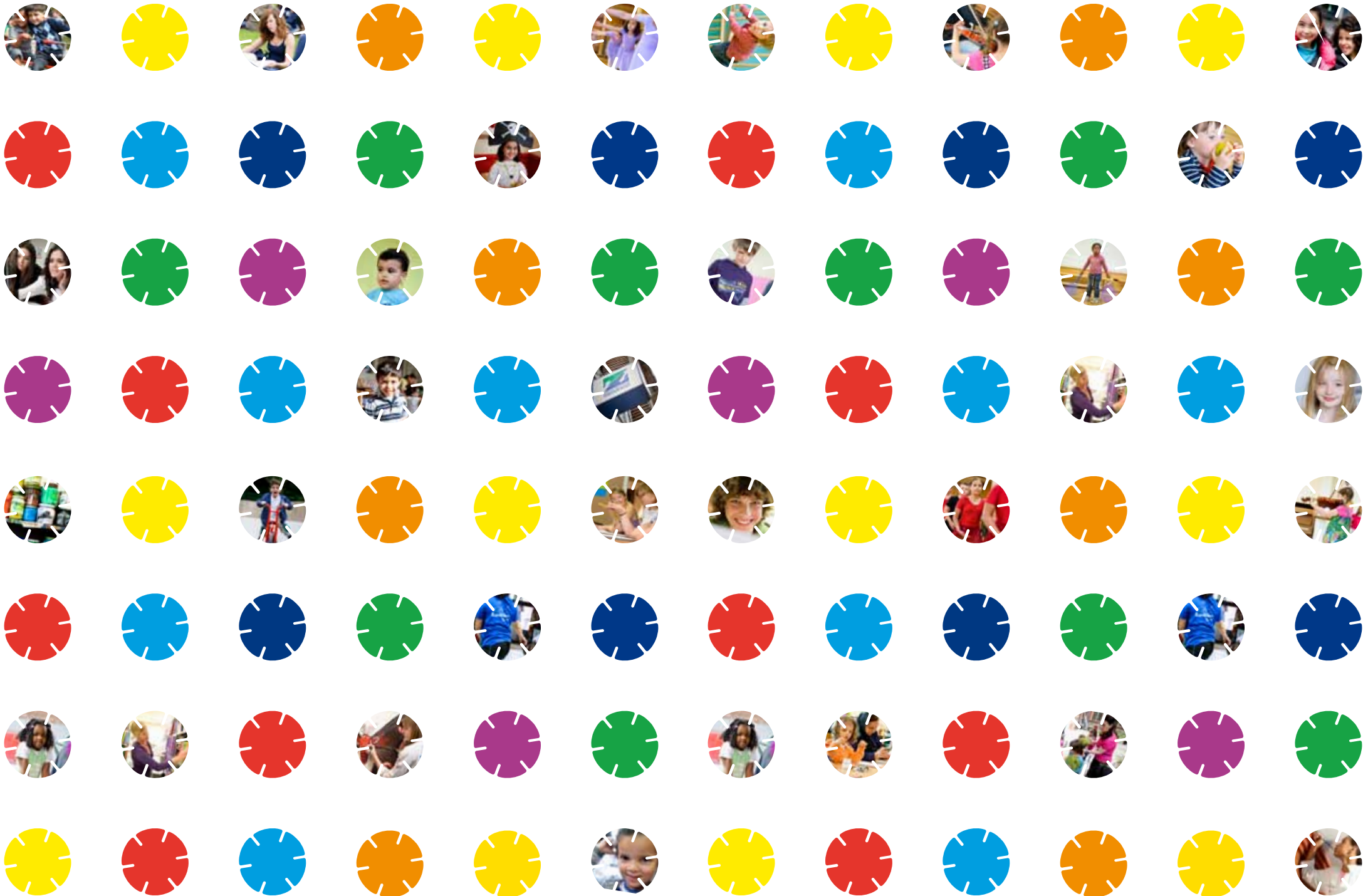
Bijlagen

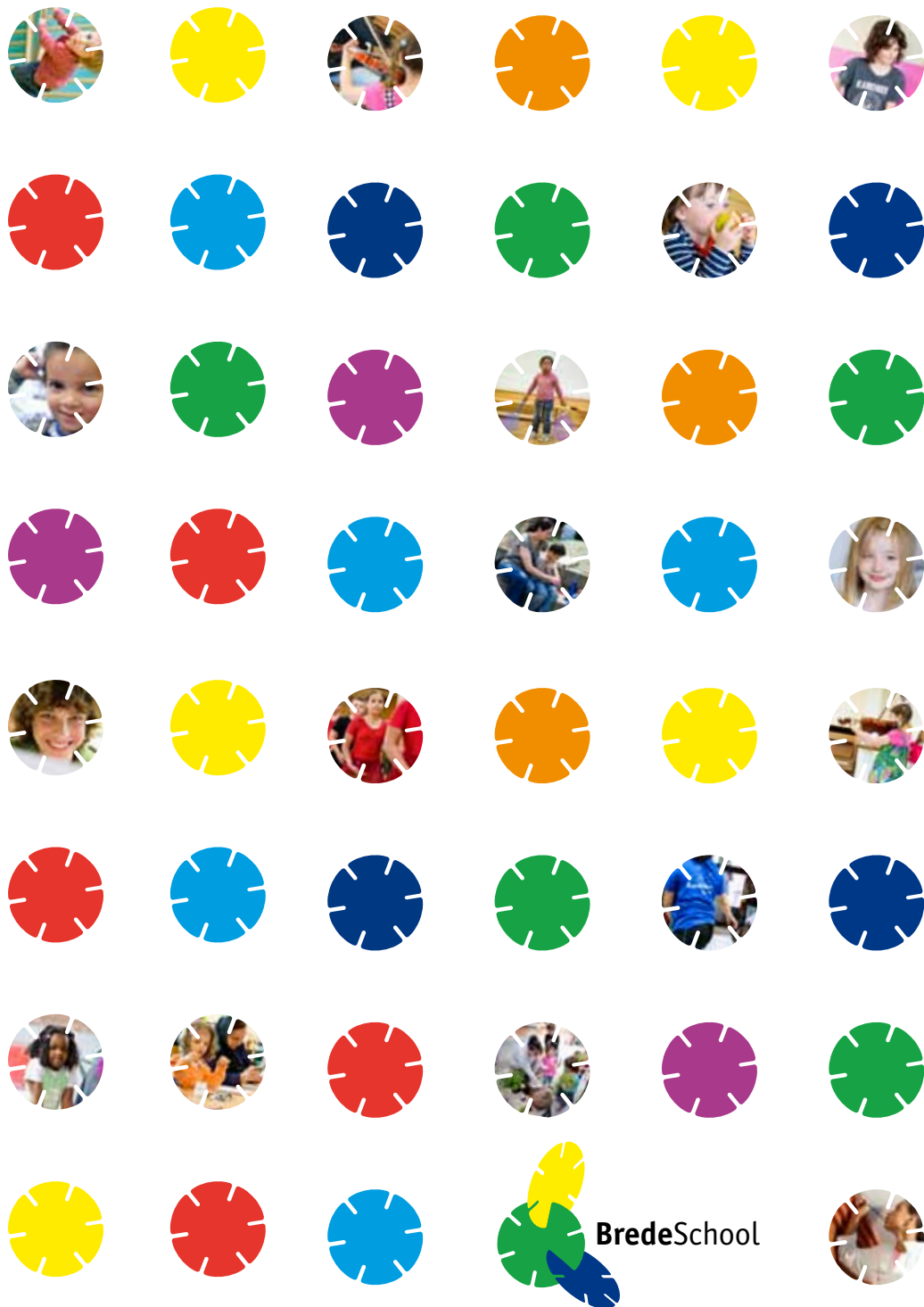
Kernaspecten	Bij welke van onderstaande aspecten ziet u noden / tekorten voor kinderen en jongeren in de buurt? Kruis aan	Toelichting
Gezondheid	Lichamelijke gezondheid	
	Gezonde levensstijl	
	Geestelijke gezondheid	
	Continuïteit in opvoeding	
	Continuïteit in verzorging	
Veiligheid	Geborgenheid, liefde, respect, aandacht, grenzen kennen	
	Veiligheid thuis	
	Veiligheid buitenshuis	
Maatschappelijke participatie	Verantwoordelijkheid opnemen in de buurt door mee te denken	
	Verantwoordelijkheid opnemen in de buurt door mee te doen	
	Respect tonen voor de omgeving door zich goed te gedragen	
Talentontwikkeling en plezier	Onderwijs genieten	
	Vrijheid om te spelen	
	Toegang tot sport, cultuur en ontspanning	
Voorbereiding op de toekomst	Diploma behalen	
	Werk vinden	
	In eigen levensonderhoud voorzien, zelfredzaam zijn	

Organisatie	Met hen maakten we kennis	Met hen werken we reeds samen	Potentiële partners voor de toekomst
Basisonderwijs			
Secundair Onderwijs			
Hogeschool / Universiteit			
Volwassenenonderwijs			
Deeltijds Kunstonderwijs			
Personen met een handicap (Bijzonder Onderwijs, centrum voor ontwikkelingsstoornissen....)			
Kinderen en Gezinnen (Kinderopvang, IBO, Consultatiebureau Kind en Gezin, speel-o-theek...)			
Sociale dienstverlening(OCMW, Algemeen Welzijnswerk, Inloopcentrum...)			
Lichamelijke gezondheidszorg (dokter, tandarts, wijkgezondheidscentrum, ziekenhuis...)			
Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg			
CLB			
Gemeenschapscentrum			
Thuiszorg (Dienstencentrum, diensten voor gezinszorg...)			
Bibliotheek			
Oudervereniging			
Sport (Sportvereniging, sportorganisaties, sportcentrum...)			
Buurtvereniging			
Jeugdwerk (Speelpleinwerking, jeugdhuis, jeugdbeweging...)			
Bijzondere Jeugdbijstand			
Opleiding, tewerkstelling (VDAB, Actiris...)			
Lokale ondernemers/ handelaars (Bakker, krantenwinkel, Kringloopwinkel...)			
Politie			
Huisvesting (Woonwinkel, huisvestingsdienst OCMW, sociale huisvestingsinitiatieven...)			
Ouderen (Ontmoetingscentrum, Rust- en verzorgingstehuis...)			
Centra voor Kunst- en Cultuureducatie			
Etnisch- Culturele Minderheden (tolken- en vertaaldiensten , opvangcentra...)			
Overheidsdiensten			

Het Onderwijscentrum Brussel (OCB) wil het Brussels Nederlandstalig onderwijs extra ondersteunen bij het creëren van een krachtige leeromgeving. Met het oog op het behalen van de eindtermen, wordt de sociale, culturele en talige diversiteit van ieder kind benut in een schoolomgeving waar het welbevinden en de betrokkenheid hoog zijn. Zo wil het OCB de kansen van alle kinderen vergroten.

De extra ondersteuning kan zich richten op het ontwikkelen van een taalbeleid, het implementeren van taalvaardigheidsonderwijs (en ICT), het leren omgaan met diversiteit of het verhogen van ouder- en buurtbetrokkenheid. Op basis van evoluerende noden of nieuwe keuzes kan het Onderwijscentrum Brussel ook andere inhoud ondersteunen.

Onderwijscentrum Brussel
Verantwoordelijke
Piet Vervaecke

Onderwijscentrum Brussel
Platform Brede School Brussel
Marcqstraat 16 - 1000 Brussel
T +32 2 210 63 90
onderwijscentrumbrussel@vgc.be
www.onderwijscentrumbrussel.be

Bereikbaar met openbaar vervoer
(metrohalte Sint-Katelijne)

